

National strategi
for sygeplejeforskning
2005 - 2010

National strategi for
sygeplejeforskning
2005 - 2010

Copyright © 2005 by Dansk Sygeplejeråd
Grafisk tilrettelægning: Dansk Sygeplejeråd
Tryk: Dansk Sygeplejeråd
ISBN 87-7266-273-5

Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller
mangfoldiggørelse er kun tilladt med angivelse af kilde.

04-89 Grafisk enhed

Forord

Den Nationale strategi for sygeplejeforskning 2005-2010 er udarbejdet ud fra et ønske om fortsat at styrke sygeplejeforskningen i Danmark.

I juni 1999 udkom den første delstrategi for sygeplejeforskning, som var blevet udarbejdet af en uafhængig arbejdsgruppe nedsat af Dansk Sygeplejeråd (DSR) bestående af repræsentanter for de faglige sammenslutninger (nu faglige selskaber) under DSR, ledende sygeplejersker og forskende sygeplejersker. Arbejdsgruppen var i dialog med eksterne interessenter, herunder ministerier for relevante ressortområder. Med offentliggørelsen af delstrategien i 1999 blev Danmark et af de første europæiske lande, der udarbejdede en national forskningsstrategi for sygeplejen. Delstrategien blev evalueret på en konference i oktober 2002. På baggrund af evalueringskonferencens konklusioner nedsatte DSR en følgegruppe¹, som skulle støtte arbejdet for sygeplejeforskning samt udarbejde en ny national strategi for sygeplejeforskningen for perioden 2005 - 2010. Revideringsarbejdet er pågået i perioden 2002 - 2004.

National strategi for sygeplejeforskning 2005 - 2010 afløser således "National delstrategi for Sygeplejeforskning år 1999 - 2002", hvis anbefalinger har været gyldige i den mellemliggende periode.

Med denne strategi ønsker vi at fremme bevågenheden, dels på dansk sygeplejeforskning og dels på forskningens vilkår og genstandsområder. Vi vil henlede opmærksomheden på nogle af de valg, der skal træffes i arbejdet med at konsolidere sygeplejeforskningens position både i sygeplejerskernes faglige indsats og i den sundhedsvidenskabelige forskning i Danmark. Strategien henvender sig til sygeplejersker, politikere, arbejdsgivere, private og of-

¹ Bilag 1 indeholder oversigt over følgegruppens medlemmer.

fentlige institutioner, forskningsinstitutioner og -enheder, uddannelsesinstitutioner, samt til alle andre med interesse for kvaliteten af dansk sygeplejeforskning. Vi håber, at strategien vil indgå i arbejdet med sygeplejeforskning lokalt på de enkelte institutioner i sundhedsvæsenet og uddannelsessektoren.

Denne gang har vi valgt at formulere strategien som en selvstændig strategi for sygeplejeforskningen - og ikke som en delstrategi. Strategien skal fortsat ses i sammenhæng med andre forskningspolitiske udmeldinger på sundhedsområdet.

Vi vil gerne benytte lejligheden til at takke alle dem, der har engageret sig i debatten om dansk sygeplejeforskning – særligt i forbindelse med implementering og evaluering af den første nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999 - 2002.

På følgegruppens vegne

Dorte Steenberg
formand for følgegruppen
næstformand i Dansk Sygeplejeråd

København, december 2004

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1	
Introduktion	6
Kapitel 2	
Status for National delstrategi for sygeplejeforskning år 1999 - 2002	7
Kapitel 3	
National strategi for sygeplejeforskning 2005 - 2010.....	10
Kapitel 4	
Anbefalinger for 2005 - 2010	24
Referencer.....	27
Bilag 1	
Følgegruppens sammensætning.....	28
Bilag 2	
Statusevaluering for National delstrategi for sygeplejeforskning år 1999 - 2002	30
Bilag 3	
Sygeplejerskers aktiviteter i forhold til henholdsvis Kandidatuddannelsen i Sygepleje og Den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse	41
Bilag 4	
Danske sygeplejerskers aktiviteter på ph.d.-uddannelsen samt på ph.d.- og doktorniveau	44
Bilag 5	
Finansieringsformer for danske sygeplejerskers ph.d.-uddannelser	46

Kapitel 1

Introduktion

Som opfølgning på "National delstrategi for sygeplejeforskning år 1999 - 2002" afholdt Dansk Sygeplejeråd i oktober 2002 en evalueringskonference med henblik på at:

- Evaluere, i hvilket omfang anbefalingerne var blevet indfriet
- Evaluere, hvordan delstrategien var blevet anvendt i forskellige former for praksis
- Drøfte det fremtidige arbejde med en national delstrategi for sygeplejeforskning.

På evalueringskonferencen var det et centralt tema, hvorvidt den kommende strategi skulle indeholde en prioritering af genstandsområder for sygeplejeforskningen, eller om det som hidtil skulle være op til de enkelte forskningsinstitutioner at udvælge genstandsfelter i de sammenhænge, de indgår i lokalt. Det blev af flere foreslået at vente med en prioritering af genstandsområder.

Den nedsatte følgegruppe har valgt følgende:

- At beskrive status for "National delstrategi for sygeplejeforskning år 1999 - 2002" samt udviklingen i den mellemliggende periode
- At formulere anbefalinger for 2005 - 2010. Revideringsarbejdet efter evalueringskonferencen vedrørende "National delstrategi for sygeplejeforskning år 1999 - 2002" blev først afsluttet ultimo 2004
- At forholde sig til en prioritering af genstandsområder på et overordnet plan, dvs. ud fra de nationale forsknings- og sundhedspolitiske udmeldinger og dermed fremsætte overordnede anbefalinger. Under hensyntagen til den frie forskningsret præsenteres et idékatalog over genstandsområder for sygeplejeforskningen i afsnittet om "Integration af forskning og praksis".

Kapitel 2

Status for National delstrategi for sygeplejeforskning 1999 - 2002

Et af formålene med evalueringskonferencen i 2002 var at gøre status for anbefalingerne² i "National delstrategi for sygeplejeforskning år 1999 - 2002".

På den baggrund kan det konkluderes, at der i umiddelbar forlængelse af delstrategiens anbefalinger for perioden 1999 - 2002 er sket nogle forbedringer i vilkårene for dansk sygeplejeforskning. Men samtidig er der tale om en udviklingsproces, hvor flere af anbefalingerne først vil kunne realiseres på lang sigt. "National delstrategi for sygeplejeforskning år 1999 - 2002" blev udgivet i juni 1999. Revideringsarbejdet efter evalueringskonferencen er pågået fra 2002 - 2004. I perioden 1999 - 2004 indtraf flere betydningsfulde hændelser for sygeplejeforskningen i Danmark.

I 2001 blev kandidatuddannelsen flyttet fra Danmarks Sygeplejerskehøjskole (DSH) til Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet. Oprettelsen af Institut for Sygeplejevidenskab har bidraget til en konsolidering af sygeplejevidenskab som universitært fagområde. For et forskningsområde, der ellers ikke er repræsenteret ved andre universiteters fakulteter, kan det imidlertid være en alvorlig begrænsning at afvikle en etableret forsknings- og uddannelsesinstitution. Afviklingen af DSH har blandt andet haft konsekvenser for de studerende sygeplejersker i Østdanmark, da DSHs afdeling i København ikke er blevet erstattet af forlagt undervisning fra Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet.

² Bilag 2 indeholder en statusopgørelse over anbefalingerne fra evalueringskonferencen i oktober 2002.

Samme år blev grunduddannelsen i sygepleje omlagt til en professionsbacheloruddannelse i sygepleje. Uddannelsen er udviklingsbaseret og forskningstilknyttet.

I 2002 tiltrådte en professor i sygeplejevidenskab ved Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet. Dette professorat er centralt i forhold til at styrke den kliniske sygeplejeforskning ved Institut for Sygeplejevidenskab, selvom det kun er på 20% tid.

I 2003 trådte en adjunkt-lektorstruktur i kraft på de sygeplejeskoler, der indgår i et CVU. Underviserne ved sygeplejeskoler, samt de undervisere der indgår i en adjunkt-lektorstruktur ved CVU'erne, har ikke forskningsret og -pligt.

Samme år fik professionsbachelorer i sygepleje direkte adgang til henholdsvis Kandidatuddannelsen i Sygepleje og til Den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse³.

2003 var også året, hvor masteruddannelsen i klinisk sygepleje blev oprettet ved Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet. På evalueringskonferencen i 2002 blev det fremhævet af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, at denne uddannelse vil kunne medvirke til at styrke en sygeplejeforskning, der er specifikt rettet mod sygepleje.

Der er i perioden 1999 - 2004 desuden blevet oprettet en række masteruddannelser ved bl.a. sundhedsvidenskabelige og humanistiske fakulteter, hvor sygeplejersker udgør en væsentlig andel af de studerende.

³ Kandidatuddannelsen i Sygepleje udbydes ved Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet. Den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse bliver udbudt ved de sundhedsvidenskabelige fakulteter ved henholdsvis Aarhus Universitet og Syddansk Universitet.

2.1 Delstrategiens anvendelse i forskellige former for praksis

På evalueringskonferencen blev det fastslået, at delstrategien har fungeret som pejlemærke og som overordnet model for lokale strategiplaner, eksempelvis for amters og sygehuses forskningsenheder.

Eksempler på hvordan den Nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999 - 2002 har inspireret lokale handlingsplaner:

”Det er værdifuldt at have en national strategi for sygeplejeforskning, der kan bruges som national referenceramme, men hvor indhold og handleplaner kan være tilpasset lokalt. Vi har brugt den nationale strategi som ramme for universitetshospitalets egen strategi for sygeplejeforskning, hvor vi har betonet udvikling af ny viden gennem klinisk sygeplejeforskning”.

- sagt af en forskningssygeplejerske

”På amtssygehuset har vi udviklet en lokal strategi for udvikling og forskning i sygeplejen. Strategien er blevet godkendt i en tværfaglig udviklings- og forskningsenhed. Vi arbejder på at styrke evidensbaseret praksis, udarbejde kliniske retningslinier og standardplejeplaner ud fra VIPS-modellen (Velvære, Integritet, Profylakse og Sikkerhed). Strategien skal evalueres i 2005”.

- sagt af en forsknings- og udviklingssygeplejerske

Kapitel 3

National strategi for sygeplejeforskning 2005 - 2010

For at dansk sygeplejeforskning skal udvikle sig som et velkonsolideret forskningsområde, er det fortsat aktuelt at sætte ind på de områder, som udgør hovedpunkterne i Europarådets rapport og rekommandationer om sygeplejeforskning⁴. Det vil sige:

- Struktur og organisation
- Integration af forskning og praksis
- Uddannelsesmæssige muligheder
- Finansiering af sygeplejeforskning
- Nationalt og internationalt samarbejde.

Ingen af anbefalingerne fra den tidligere delstrategi er indfriet i et omfang, hvor de kan betragtes som fuldt gennemførte. Enkelte anbefalinger fra den tidligere delstrategi er videreført i deres eksisterende form, hvorimod andre anbefalinger er helt nye.

3.1 Struktur og organisation

Struktur og organisation for sygeplejeforskning afspejler sygeplejeforskningens institutionelle betingelser og mulighederne for vækst.

Sygeplejersker uddannet på professionsbachelorniveau fik i 2003 direkte adgang både til Kandidatuddannelsen i Sygepleje og til Den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse. Denne åbning i videreuddannelsesstrukturen for sygeplejersker uddannet på professionsbachelorniveau skaber en forventning om, at flere sygeplejersker vil søge uddannelse på kandidatniveau. Der vil derfor opstå et afledt behov for flere studiepladser på relevante kandidat- og masteruddannelser inden for sundhedsfag.

⁴ Kilde: Den europæiske sundhedskomiteé (CDSF), 1999

Professionsbacheloruddannelsen i sygepleje er placeret under Undervisningsministeriet og tilsvarende reguleret af et lovkompleks på dette ministerielle område. Der ville kunne forventes en bedre institutionel sammenhæng mellem grunduddannelse, kandidatuddannelse og ph.d.-niveau, hvis disse var samlet under universitetsloven. Endvidere kunne en placering af grunduddannelsen under universitetsloven også medføre, at adjunkt-lektorstrukturen på CVU'erne ville indeholde samme forskningsret og -pligt som i det universitære system.

Fakta om: Adjunkt-lektorstruktur ved universiteter

Universiteter er underlagt "Lov om universiteter", hvor det blandt andet fremgår af formålsparagraffen, at "...universitetet har til opgave at drive forskning og give forskningsbaseret uddannelse indtil højeste internationale niveau inden for sine fagområder".

Ansættelse som adjunkt forudsætter en ph.d.-grad eller tilsvarende videnskabelige kvalifikationer. Adjunkturet er en stilling, hvor hovedbeskæftigelsen er forskning (herunder forpligtelse til publicering og videnskabelig formidling) og forskningsbaseret undervisning.

Ansættelse som lektor forudsætter forsknings- og undervisningsmæssige kvalifikationer der svarer til det niveau, der kan opnås på grundlag af en tilfredsstillende gennemført ansættelsesperiode som adjunkt.

Fakta om: Adjunkt-lektorstruktur på CVU'er

Af "Lov om Centre for Videregående Uddannelser" fremgår det, at CVU'er er en institutionsform, der skal styrke de professionsrettede videregående uddannelser, særligt de mellemlange videregående uddannelser og efter- og videreuddannelse i tilknytning hertil. Centrene skal samtidig fungere som udviklings- og videncentre inden for de fagområder, hvor de udbyder uddannelse. Et CVU varetager disse opgaver med forskningstilknytning.

Ansættelse som adjunkt forudsætter, at ansøgeren ved ansættelsen har dokumenteret teoretiske, faglige eller professionsbaserede kvalifikationer inden for de fagområder, som den pågældende ansættes til at varetage. Disse skal ligge højere end afgangsniveauet for de pågældende fagområder (det vil sige på kandidat- eller masterniveau).

Adjunkturet er en stilling, som indeholder undervisning ved grund-, efter- og videreuddannelse, opgaver med forskningstilknytning, udviklingsopgaver, videncenterfunktion, samt tilsvarende opgaver inden for institutionens formål.

Ansættelse som lektor kan kun ske, såfremt en forudgående lektorbedømmelse har givet et positivt resultat.

For at understøtte sygeplejeforskningens vækst er der behov for etablering af flere institutter/centre for sygeplejevidenskab ved primært de sundhedsvidenskabelige fakulteter, et behov, der synes at være størst i Østdanmark. Derudover er der behov for oprettelse af flere videnskabelige stillinger både i universitetsregi og i klinisk praksis. Oprettelse af forskerskoler i sygepleje vil også kunne øge tilgangen af forskere til sygeplejeforskningen.

Denne udvikling er en langsigtet proces, som vil kunne fremmes ved at sygeplejersker i større omfang end i dag indgår i de fora, hvor der træffes beslutninger om sygeplejeforskningens struktur og organisation.

Anbefalinger

- At der under universitetsloven etableres et sammenhængende uddannelsessystem, fra professionsbacheloruddannelsen i sygepleje over master- og kandidatniveauet til ph.d.-niveau
- At øge antallet af institutter/centre eller enheder for sygeplejeforskning primært ved de sundhedsvidenskabelige fakulteter
- At øge antallet af studiepladser for sygeplejersker ved kandidat- og masteruddannelser inden for sundhedsfag
- At øge antallet af ph.d.-stipendier, post doc.- og adjunktstillinger, lektorater, seniorforskerstillinger samt professorater i sygepleje
- At øge antallet af forskningsprofessorater og gæsteprofessorater i sygepleje
- At øge antallet af stillinger for kliniske adjunkter, kliniske lektorer og kliniske professorer
- At øge antallet af sygeplejeforskere, der indgår i centrale, regionale og lokale råd, udvalg og nævn, herunder de videnskabelige forskningsråd
- At fremme etablering af forskerskoler i sygepleje.

3.2 Integration af forskning og praksis

Forskning i sygepleje og anvendelse af forskningsresultater er fundamentet for sygeplejens faglige udvikling. Sygeplejeforskning skal være anvendelsesorienteret for at kunne udvikle sin position i den eksisterende kvalitetsstrategi såvel som i den kommende Danske KvalitetsModel for sundhedsvæsenet. Anvendelsesorienteret forskning tager udgangspunkt i sundhedsvæsenets behov for sygeplejefaglige ydelser. Sundhedsvæsenets behov for viden er næsten uendeligt, og det er nødvendigt at afgrænse, hvilke behov der kan imødekommes gennem sygeplejeforskning.

Som udgangspunkt for et idékatalog over genstandsområder for sygeplejeforskningen har følgegruppen valgt fire politiske programudmeldinger på det forsknings- og sundhedspolitiske område. Igennem disse politiske udmeldinger kan der skabes overblik over, hvad politikerne i samarbejde med fagkyndige har defineret som relevante indsatsområder for sundhedsforskningen i Danmark.

3.2.1 Det Nationale Strategiudvalg for Sundhedsvidenskab (NA-STR)

I NASTRAS forslag til en national strategi for sundhedsvidenskab fra 1995, blev der peget på fire specifikt prioriterede overordnede forskningsområder: genetisk forskning, klinisk interventionsforskning, neuroforskning og forebyggelsesforskning.

3.2.2 Medicinsk sundhedsforsknings vilkår og fremtid (MESUF-rapporten)

MESUF-rapporten fra 2001⁵ er en videreførelse af de fire prioriterede forskningsområder fra NASTRAS forslag til en national strategi for sundhedsvidenskab. Der lægges vægt på at et forskningsaktivt sundhedsvæsen, både hvad angår grundforskning og

⁵ Forskningsministeriet og Sundhedsministeriet, 2001.

klinisk forskning, er en forudsætning for kvalitetsudvikling i sundhedsvæsenet.

Anbefaling

- At sygeplejeforskning relaterer sig til genetisk forskning, klinisk interventionsforskning, neuroforskning og forebyggelsesforskning, både hvad angår grundforskning og klinisk forskning.

3.2.3 Regeringens folkesundhedsprogram: Sund hele livet

Regeringen lancerede i 2002 det nye folkesundhedsprogram "Sund hele livet"⁶. Programmet opstiller sundhedspolitiske strategier for otte folkesygdomme:

- Aldersdiabetes
- Forebyggelige kræftformer
- Hjerte-karsygdomme
- Knogleskørhed
- Muskel- og skeletlidelser
- Overfølsomhedssygdomme
- Psykiske lidelser
- Rygerlunger (kronisk obstruktiv lungesygdom).

Anbefalinger

- At sygeplejeforskning i særlig grad tager afsæt i folkesundhedsprogrammet "Sund hele livet"
- At sygeplejeforskning i forhold til sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse i særlig grad tager afsæt i de i folkesundhedsprogrammet "Sund hele livet" prioriterede målgrupper: gravide, børn, unge, udsatte voksne, ældre samt langvarigt syge.

⁶ Indenrigs- og Sundhedsministeriet, 2002.

3.2.4 National strategi for kvalitetsudvikling i sundhedsvæsenet 2002 - 2006

National strategi for kvalitetsudvikling i sundhedsvæsenet blev i 2002 udgivet af Indenrigs- og Sundhedsministeriet i samarbejde med Det nationale råd for kvalitetsudvikling i sundhedsvæsenet, hvor alle centrale aktører inden for sundhedspolitikken er repræsenteret (styrelser, forskningsinstitutioner, de amtskommunale parter, faglige organisationer mv.).

Formålet med strategien er at udvikle en gennemgribende kvalitetskultur i sundhedsvæsenet med udgangspunkt i patientens behov. Udover en række tværgående elementer er der opstillet fire overordnede indsatsområder:

Patientindflydelse og brugerinddragelse: herunder brugertilfredshed, information og patientinddragelse.

Patientsikkerhed: udarbejdelse og anvendelse af sikkerhedsprocedurer overalt på afdelinger og enheder, forebyggelse af utilsigtede hændelser og fejl, samt udbygning af elektroniske patientjournaler.

Formidling af viden og åbenhed i systemerne: Implementering af ny faglig viden ved hjælp af referenceprogrammer, kliniske kvalitetsdatabaser, kvalitetsdeklarationer, samt udvikling af en dansk model for kvalitetsudvikling.

Kompetenceudvikling: Fremme af sundhedspersonalets faglige viden, samt viden om og indsigt i værktøjer til kvalitetsudvikling. Værktøjer til kvalitetsudvikling dækker over en bred kam af elementer, fra it-kompetencer over hensigtsmæssig arbejdstilrettelæggelse, modeller for tværsektorielt samarbejde til udvikling og forskning.

For at støtte implementeringen af indsatsområderne er der iværk-

sat en række nationale, tværfaglige kvalitetsprojekter, hvor sygeplejen indgår. Indtil den Danske KvalitetsModel for Sundhedsvæsenet bliver implementeret, er disse projekter omdrejningspunkter for kvalitetsudvikling i sundhedsvæsenet på nationalt niveau. Det drejer sig blandt andet om:

- De landsdækkende kliniske databaser
- Det Nationale Indikator Projekt
- Den Gode Medicinske Afdeling
- Fælles dokumentation (den elektroniske del)
- Udarbejdelse af referenceprogrammer
- Projekterne om de mellem menneskelige relationer, herunder projekt "Tvang i psykiatrien" samt om projekterne vedrørende patientoplevelse kvalitet i sundhedsvæsenets ydelser.

Anbefalinger

- At der igangsættes både mono- og flervidenskabelig sygeplejeforskning
- At tværfaglig forskning får en central placering for at sikre kontinuerlige kvalitetsløft i patientforløbene
- At sygeplejeforskningens resultater indgår i hele kvalitetsstrategien. Sygeplejeforskningen og dens resultater skal indgå i den kommende Danske KvalitetsModel for Sundhedsvæsenet og i de nationale kvalitetsprojekter.

Inden for medicinsk sundhedsforskning er der peget på, at der bør sikres karriereforløb, der tillader at kombinere forskning og klinisk praksis. Etablering af delestillinger for sygeplejersker mellem forskning og klinisk praksis vil kunne styrke samarbejdet mellem sygeplejeforskere, der udfører teoretisk og klinisk forskning. Sådanne delestillinger vil tillige kunne styrke formidling af forskningsresultater og erfaringer mellem forskningsmiljø og klinisk praksis.

Anbefalinger

- At øge antallet af forskerstillinger for sygeplejersker i klinisk praksis
- At øge antallet af forskningsprojekter i udvikling af evidensbaseret sygeplejepsis
- At øge antallet af sygeplejerskestillinger delt mellem klinisk praksis og forskning.

3.3 Uddannelsesmæssige muligheder

Forskningen skal drive udviklingen i sygeplejen. Det er vigtigt, at de uddannelsesmæssige muligheder for sygeplejersker er optimale, både hvad angår kvalitet og kvantitet. Der er behov for, at de studerende allerede i løbet af professionsbacheloruddannelsen i sygepleje undervises i forskning og forskningsmetodologi. Derfor må underviserne ved CVU'erne eller sygeplejerskolerne indgå i en lektor-adjunktstruktur med forskningsret og -pligt, således at undervisningen baseres på forskning og varetages af undervisere med forskningskompetence.

Efter grunduddannelsen skal sygeplejerskerne have tilbudt relevant efter- og videreuddannelse, der er baseret på forskning.

Med etableringen af direkte adgang for professionsbachelorerne i sygepleje til den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse og Kandidatuddannelsen i Sygepleje, forventes flere kandidatuddannede sygeplejersker og følgelig at flere sygeplejersker vil søge ph.d.-studier ved de sundhedsvidenskabelige fakulteter⁷.

Da der indtil 2003 ikke har været en direkte uddannelsesvej fra grunduddannelse til forskeruddannelse for sygeplejersker, har det været almindeligt, at sygeplejersker først blev forskeruddannede i en forholdsvis moden alder. Derfor vil der i løbet af få år ske en

⁷ Bilag 3 indeholder en oversigt over sygeplejerskers aktiviteter i forhold til henholdsvis Kandidatuddannelsen i Sygepleje og Den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse.

kraftig forskerafgang blandt de ph.d.-uddannede sygeplejersker på grund af alder. Såfremt antallet af ph.d.-uddannede sygeplejersker skal kunne dække behovet fremover til udviklingsstillinger i klinikken, til undervisere i CVU'erne samt til universiteterne, skal der ske en signifikant øgning i rekrutteringen af sygeplejersker til ph.d.-studiet.

Bilag 4 indeholder en oversigt over udviklingen i antallet af ph.d.-studerende sygeplejersker, hvor der kan ses en stigning i antallet af årligt optagne sygeplejersker på ph.d.-studiet fra to optagne i 1999 til 12 optagne i 2003. Samtidig er antallet af danske sygeplejersker uddannet på mindst ph.d.-niveau steget støt fra 1999 til 2003. Rekruttering af sygeplejersker til ph.d.-uddannelserne samt flere ph.d.-uddannede sygeplejersker inden for det sundhedsvidenskabelige område er fortsat et indsatsområde i strategiperioden 2005 - 2010.

Anbefalinger

- At øge den forskningsbaserede undervisning ved professionsbacheloruddannelsen i sygepleje
- At forskningsret og -pligt knyttes til adjunkt- og lektorstillinger ved professionsbacheloruddannelsen i sygepleje
- At øge antallet af studiepladser for sygeplejersker ved kandidat- og masteruddannelser indenfor sundhedsfag
- At øge antallet af introduktionskurser for potentielle ph.d.-studerende sygeplejersker
- At øge antallet af ph.d.-studerende sygeplejersker primært ved de sundhedsvidenskabelige fakulteter.

3.4 Finansiering af sygeplejeforskning

For at sikre at både kvalitet og omfang af sygeplejeforskningen er på et tilstrækkeligt højt niveau, er det afgørende, at der afsættes de nødvendige økonomiske ressourcer til forskerrekuttering, forskeruddannelse og forskerkarrieremuligheder.

Som nævnt tidligere kan der observeres en positiv udvikling i antallet af sygeplejersker optaget på ph.d.-uddannelserne og i antallet af sygeplejersker uddannet på mindst ph.d.-niveau i perioden 1999 - 2003. Imidlertid drejer det sig om meget små tal. Ud af en faggruppe på godt 70.000 sygeplejersker var status i 2003, at 12 sygeplejersker blev optaget på ph.d.-uddannelsen, at seks sygeplejersker færdiggjorde ph.d.-uddannelsen, og at der samme år var i alt 35 sygeplejersker med afsluttet doktor- eller ph.d.-grad. I perioden 1999 - 2003 er der sket et fald på cirka 5% i de statslige bevillinger til forskning på sundhedsområdet⁸, mens antallet af ph.d.-studerende sygeplejersker med helt eller delvis egenbetaling har været konstant frem til 2003⁹. I perioden 1999 - 2003 har antallet af sygeplejersker, der opnåede finansiering til deres ph.d.-projekt gennem flere parter, fx. offentlige arbejdsgivere, private virksomheder og interesseorganisationer, stort set udviklet sig i takt med antallet af optagne sygeplejersker på ph.d.-studiet¹⁰.

Siden 2002 har den erhvervsrettede ph.d.-uddannelse, ErhvervsPhd, forstærket sin indsats i forhold til at tiltrække studerende fra andre fagområder end det teknologiske til uddannelsen. I et erhvervsrettet ph.d.-forløb finansierer en offentlig eller privat virksomhed helt eller delvis ph.d.-uddannelsen. Den studerende bliver bindeled mellem virksomhed og forskningsmiljø, og dermed får virksomheden adgang til værdifuld forskning. Øget opmærk-

⁸ Helge Sander, 2003.

⁹ Jf. bilag 5.

¹⁰ Jf. bilag 5.

somhed på ErhvervsPhd-uddannelsen og dens finansieringsform kan formentlig medvirke til, at flere sygeplejersker opnår ekstern finansiering til deres ph.d.-studie.

Anbefaling

- At offentlige og private institutioner i sundhedsvæsenet øger finansiering eller samfinansiering af studiepladser på forskerskoler, ph.d.-stipendier, ErhvervsPhd og post doc.-stillinger inden for sygeplejen.

3.5 Nationalt og internationalt samarbejde

Sygeplejeforskning i Danmark er et relativt ungt forskningsområde, hvilket også kommer til udtryk ved, at der indtil videre blot er etableret et enkelt institut for sygeplejevidenskab. Formelt set er Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, den eneste institution for monofaglig sygeplejeforskning¹¹. Netværkssamarbejde blandt forskende sygeplejersker ved forskellige forskningsinstitutioner er derfor en samarbejdsform, der kan bidrage til at udvikle både kvantitet og kvalitet af sygeplejeforskningen. Der eksisterer allerede en del uformelle netværk, og det er væsentligt, at netværkene fortsat udbygges og styrkes.

Dansk sygeplejeforskning skal være i verdensklasse. Internationalisering og internationalt samarbejde er forudsætninger for, at sygeplejeforskningen kan have gavn af den internationale forskning og dens resultater. International orientering styrker dansk forsknings muligheder for både at hente brugbar viden til Danmark og for at markere sig på internationalt plan. Internationalisering er et grundvilkår for dansk sygeplejeforskning.

¹¹ Der vil ultimo 2004 blive oprettet et professorat i klinisk sygepleje ved en kommende Enhed for Sygeplejeforskning, Klinisk Institut, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Syddansk Universitet.

Det er vigtigt, at det nationale og internationale samarbejde mellem sygeplejeforskere, samt mellem sygeplejeforskere og andre sundhedsprofessionelle forskere, fortsat styrkes og udvikles.

Anbefalinger

- At fremme forskningsresultaters udbredelse nationalt og internationalt blandt andet gennem publicering i anerkendte videnskabelige tidsskrifter, fremlæggelse på konferencer mv.
- At etablere og styrke forskningsnetværk
- At etablere og styrke dynamiske forskningsmiljøer, der tiltrækker og sikrer udveksling af udenlandske gæsteforskere og gæsteprofessorer
- At styrke internationalisering af kandidat- og ph.d.-uddannelserne gennem internationale netværk, udveksling af undervisere, forskningsresultater og -erfaringer.

Kapitel 4

Anbefalinger for 2005 - 2010

Dette kapitel indeholder en samlet oversigt over anbefalingerne for National strategi for sygeplejeforskning 2005 - 2010.

Struktur og organisation

Anbefalinger

1. At der under universitetsloven etableres et sammenhængende uddannelsessystem, fra professionsbacheloruddannelsen i sygepleje over master- og kandidatniveauet til ph.d.-niveau
2. At øge antallet af institutter/centre eller enheder for sygeplejeforskning primært ved de sundhedsvidenskabelige fakulteter
3. At øge antallet af studiepladser for sygeplejersker ved kandidat- og masteruddannelser inden for sundhedsfag
4. At øge antallet af ph.d.-stipendier, post doc.- og adjunktstillinger, lektorater, seniorforskerstillinger, samt professorater i sygepleje
5. At øge antallet af forskningsprofessorater og gæsteprofessorater i sygepleje
6. At øge antallet af stillinger for kliniske adjunkter, kliniske lektorer og kliniske professorer
7. At øge antallet af sygeplejeforskere, der indgår i centrale, regionale og lokale råd, udvalg og nævn, herunder de videnskabelige forskningsråd
8. At fremme etablering af forskerskoler i sygepleje.

Integration af forskning og praksis

Anbefalinger

1. At sygeplejeforskning relaterer sig til genetisk forskning, klinisk interventionsforskning, neuroforskning og forebyggelsesforskning, både hvad angår grundforskning og klinisk forskning

2. At sygeplejeforskning i særlig grad tager afsæt i folkesundhedsprogrammet "Sund hele livet"
3. At sygeplejeforskning i forhold til sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse i særlig grad tager afsæt i de i programmet "Sund hele livet" prioriterede målgrupper: gravide, børn, unge, udsatte voksne, ældre samt langvarigt syge
4. At der igangsættes både mono- og flervidenskabelig sygeplejeforskning
5. At tværfaglig forskning får en central placering for at sikre kontinuerlige kvalitetsløft i patientforløbene
6. At sygeplejeforskningens resultater indgår i hele kvalitetsstrategien. Sygeplejeforskningen og dens resultater skal indgå i den kommende Danske KvalitetsModel for Sundhedsvæsenet og i de nationale kvalitetsprojekter.
7. At øge antallet af forskerstillinger for sygeplejersker i klinisk praksis
8. At øge antallet af forskningsprojekter til udvikling af evidensbaseret sygeplejepsikis
9. At øge antallet af sygeplejerskestillinger delt mellem klinisk praksis og forskning.

Uddannelsesmæssige muligheder

Anbefalinger

1. At øge den forskningsbaserede undervisning ved professionsbacheloruddannelsen i sygepleje
2. At forskningsret og -pligt knyttes til adjunkt- og lektorstillinger ved professionsbacheloruddannelsen i sygepleje
3. At øge antallet af studiepladser for sygeplejersker ved kandidat- og masteruddannelser indenfor sundhedsfag
4. At øge antallet af introduktionskurser for potentielle ph.d.-studerende sygeplejersker.
5. At øge antallet af ph.d.-studerende sygeplejersker primært ved de sundhedsvidenskabelige fakulteter.

Finansiering af sygeplejeforskning

Anbefalinger

1. At offentlige og private institutioner i sundhedsvæsenet øger finansiering eller samfinansiering af studiepladser på forskerskoler, ph.d.-stipendier, ErhvervsPhd, og post doc.-stillinger inden for sygeplejen.

Nationalt og internationalt samarbejde

Anbefalinger

1. At fremme forskningsresultaters udbredelse nationalt og internationalt blandt andet gennem publicering i anerkendte videnskabelige tidsskrifter, fremlæggelse på konferencer mv.
2. At etablere og styrke forskningsnetværk
3. At etablere og styrke dynamiske forskningsmiljøer, der tiltrækker og sikrer udveksling af udenlandske gæsteforskere og gæsteforskere
4. At styrke internationalisering af kandidat- og ph.d.-uddannelserne gennem internationale netværk, udveksling af undervisere, forskningsresultater og -erfaringer.

Referencer

1. Amdtrådsforeningen, Center for Små Handicapgrupper, Dansk Selskab for Kvalitet i Sundhedsvæsenet, Dansk Sygeplejeråd, De Samvirkende Invalide Organisationer, Den Almindelige Danske Lægeforening, Forbrugerrådet, Hjerteforeningen, Hovedstadens Sygehusfællesskab, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede, Landsforeningen Bedre Psykiatri, Landsforeningen SIND, Patientforeningen Danmark og Scleroseforeningen, 2003: "Patientens møde med sundhedsvæsenet – de mellem menneskelige relationer, anbefalinger for kommunikation, medinddragelse og kontinuitet.", Århus Amt.
2. Den europæiske sundhedskomiteé (CDSP) 1999: "Sygeplejeforskning: rapport og rekommandationer". Europarådet, Strasbourg
3. "Den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999 - 2002", distribueret af Dansk Sygeplejeråd, 1999.
4. Forskningsministeriet, 1995: "Forslag til en national strategi for sundhedsvidenskab", Statens Information, København.
5. Forskningsministeriet og Sundhedsministeriet, 2001: "Medicinsk sundhedsforsknings vilkår og fremtid – opfølgning på anbefalinger til fremme af vilkårene for medicinsk sundhedsforskning", Statens Information, København.
6. Indenrigs- og Sundhedsministeriet, 2002: "Sund hele livet".
7. Indenrigs- og Sundhedsministeriet, 2002: "Den Nationale Strategi for Kvalitetsudvikling i Sundhedsvæsenet".
8. Sander, Helge, 2003: Svar på § 20-spørgsmål: Om statslige drifts- og tilskudsbevillinger til de videnskabelige hovedområder 1995-2007. Spørgsmål nummer S 101 stillet af Lene Jensen (S) den 07.10.2003.

Bilag 1

Følgegruppens sammensætning

Formand:

Langvad, Aase, 2. næstformand i Dansk Sygeplejeråd.

Bjørn, Agnes, lektor, M.Phil., ph.d., CVU Øresund.
(Udpeget som repræsentant for Danmarks Sygeplejerskehøjskole indtil 31.12.2002, nu personligt udpeget).

Bruun, Kirsten, chefsygeplejerske, cand.cur., Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.
(Repræsentant for Landsrådet for Chefsygeplejersker og sygeplejedirektører indtil 30.04.2004, nu Fagligt Forum for Ledende Sygeplejersker på Direktionsniveau i Sygehusvæsenet).

Eriksen, Tine Rask, lektor, uddannelsesleder, ph.d., mag.art., Institut for Medier, Erkendelse og Formidling, Københavns Universitet.
(Repræsentant for Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet).

Hansen, Helle Ploug, lektor og studieleder, ph.d., mag.scient., Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Syddansk Universitet.
(Repræsentant for Den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse (cand.scient.san.) og suppleringsuddannelsen).

Hundrup, Yrsa Andersen, projektkoordinator, ph.d., MN, Statens Institut for Folkesundhed (SIF).
(Dansk Sygeplejeråds repræsentant i Workgroup of European Nurse Researchers, WENR, indtil 31.05.2000, nu personligt udpeget).

Lichtenberg, Anne, udviklingskonsulent, cand.cur., Sundhedsforvaltningen, Københavns Amt.
(Repræsentant for amtssundhedsplejerskerne).

Malchau, Susanne, lektor, cand.cur., ph.d., Institut for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet.
(Repræsentant for Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet).

Ramhøj, Pia, rektor, mag.art., CVU Øresund, H:S Sygeplejerskeuddannelsen.
(Repræsentant for Rektorforsamlingen for sygeplejerskeuddannelsen).

Wagner, Lis, lektor, dr. PH, Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet.
(Repræsentant for UCSF indtil 01.09.2003.
Dansk Sygeplejeråds repræsentant i Workgroup of European Nurse Researchers, WENR, fra 01.06.2000).

Sekretariatsfunktionen har været varetaget af Dansk Sygeplejeråd.

Bilag 2

Statusevaluering for National delstrategi for sygeplejeforskning år 1999 - 2002

Overheads fra evalueringskonferencen oktober 2002

National Delstrategi for Sygeplejeforskning
år 1999-2002
Statusevaluering 2002

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringskonference den 30. oktober 2002

Europarådets ekspertkomité har beskrevet en model for udvikling af en national strategi til fremme af sygeplejeforskning. Delstrategien har fulgt hovedpunkterne i Europarådets model, som skitseret herunder:

- Struktur og organisation
- Integration af forskning og praksis
- Uddannelsesmæssige muligheder
- Finansiering af sygeplejeforskning
- Nationalt og internationalt samarbejde

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringskonference den 30. oktober 2002

OH 0

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Struktur og organisation

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at den/de institution/er, der bedriver kandidatuddannelse i sygepleje, skal være omfattet af Universitetsloven. 	<p>1. januar 2001 kom kandidatuddannelsen i sygepleje (cand.cur.) under Universitetsloven. Samtidig blev Institut for Sygeplejevidenskab overflyttet til Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet. Ph.d. uddannelsen er overflyttet til dette regi.</p> <p>Sygeplejersker kan deltage i forskellige tværfaglige masteruddannelser, cand.scient.san.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 1

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Struktur og organisation

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at antallet af ph.d.-studerende sygeplejersker med kandidatgrad øges ved de sundhedsvidenskabelige fakulteter, ved andre fakulteter samt ved sektorforskningsinstitutter 	<p>I 2002 er der 27 sygeplejersker med erhvervet ph.d.- eller doktorgrad. Af dem er 21 erhvervsaktive i Danmark, 5 er i udlandet og 1 er pensioneret. Endvidere er der for tiden 31 ph.d.-studerende sygeplejersker.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 2

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Struktur og organisation

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at der etableres professorater, lektorater, adjunktstillinger, ph.d. og post doc. i sygepleje og omsorg inden for de danske sundhedsvidenskabelige fakulteter, andre fakulteter og universitetshospitalerne samt sektorforskningsinstitutioner. 	<p>1 professor (20% ansættelse) pr. januar 2002</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Institut for Sygeplejevidenskab <p>8 lektorer/forskningsledere</p> <ul style="list-style-type: none"> ● UCSF (1) ● Aalborg Sygehus Forskningsenheden (1) ● Institut for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet (5) ● Københavns Universitet, Humanistisk Fakultet, Sundhedsvidenskabeligt Fakultet (1) <p>5 seniorforskere</p> <ul style="list-style-type: none"> ● UCSF (2) ● Rigshospitalet, Hjertecentret (1) ● Ubekendt arbejdssted (1) ● Institut for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet (1) ● Aarhus Universitet (1) <p>Flere stillinger som lektorer og seniorforskere er undervejs.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 3

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002

Struktur og organisation

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at der etableres forskningsprofessorater og gæsteprofessorater i sygepleje og omsorg. 	<p>1 professor (20% ansættelse) pr. januar 2002</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Institut for Sygeplejevidenskab <p>Der arbejdes endvidere på at få etableret gæsteprofessorater i sygepleje og omsorg.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 4

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002

Struktur og organisation

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at der oprettes kliniske adjunktstillinger, kliniske lektorer, kliniske professorater og seniorforskerstillinger. 	<p>1 professor (20% ansættelse) 8 lektorer/forskningsledere 5 seniorforskere</p> <p>I relation til professoratet har Institut for Sygeplejevidenskab til hensigt at styrke den kliniske forskning qua opslag af et lektorat. Endvidere arbejdes der på at oprette kliniske lektorer eller kliniske adjunktstillinger i et samarbejde med Universitetshospitalet i Århus.</p> <p>Kliniske adjunktstillinger</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Institut for Sygeplejevidenskab (2 stillinger) <p>Jf. statusbeskrivelse OH 3</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 5

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002

Struktur og organisation

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at sygeplejeforskere repræsenteres i råd og udvalg eller andre beslutningsorganer, hvor forskningspolitiske beslutninger tages, f.eks. kommunale, amtslige og statslige forskningsråd. 	<p>Enkelte sygeplejeforskere er repræsenteret i råd og udvalg i tilknytning til de regionale forskningsfora.</p> <p>Der er 3 regionale forskningsfora svarende til de 3 Universitetshospitaler, nemlig Vestdansk, Syddansk og Østdansk forskningsforum. Kun i Vestdansk forskningsforum er der en enkelt sygeplejeforsker repræsenteret.</p> <p>Forskningsrådene Der er for tiden ingen sygeplejeforskere repræsenteret i nogen af de 4 statslige forskningsråd - men der arbejdes herpå.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 6

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002

Struktur og organisation

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at støtte og udbygge forsknings-samarbejdet imellem regionale netværk med henblik på videns-opbygning. 	<p>Det forskningsbaserede netværk foregår primært ved landets forskningsenheder, og spænder bredt lige fra etableret samarbejde med fakulteter, forskningsenheder, forskningsråd mm.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 7

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002

Integration af forskning og praksis

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at iværksætte forskningsprojekter med relevans for klinisk sygepleje og omsorg. 	<p>Af den præliminære undersøgelse fremgår, at der etableret en række forskningsprojekter med relevans for klinisk sygepleje og omsorg i relation til:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● livsstilssygdomme ● livsfænomeners betydning i sygdomsforløbet ● patienternes følelser, tanker og handlinger i lidelsen ● prioritering i forhold til regeringens folkesundhedsprogram ● kvalitetsudvikling (herunder dokumentationen, outcome, evidensbaseret sygepleje) ● mobilisering og rehabilitering ● patientundervisning, ældrepleje samt sundheds- og sygdomsadfærd m.v.

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 8

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002

Integration af forskning og praksis

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at sygeplejersker forsker i sygeplejen med henblik på at skabe vidensbaseret praksis i såvel monofaglige som tværfaglige projekter. 	<p>Oversigt over ph.d.-afhandlinger og doktorafhandlinger af danske sygeplejersker viser:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● at der forskes overvejende inden for sygeplejens kliniske virksomhedsområde. Men kendetegnende er også: ● at forskningen har tværvidenskabelig tilgang. Det samme gør sig gældende for de danske ph.d.-studerende sygeplejersker. <p>Der ses i øvrigt en tendens til, at sygeplejersker, der forsker i praksis, indgår i tværfaglige projekter.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 9

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Integration af forskning og praksis

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at udbrede forskningsresultater i praksis. 	<p>Med hensyn til at udbrede forskningsresultater i praksis foreligger der pt. ikke en samlet oversigt over dette. Men en række sygeplejeforskere har præsenteret deres arbejde på nationale- og internationale konferencer og har endvidere publiceret artikler i refereebedømte tidsskrifter.</p> <p>I relation til Den Nationale Strategi for kvalitetsudviklingen i sundhedsvæsenet, er der iværksat landsdækkende kvalitetsinitiativer mhp at monitorere kvaliteten af sundhedsvæsenets ydelser.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 11

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Integration af forskning og praksis

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at etablere projektmuligheder for sygeplejersker i klinisk praksis i form af introduktionskurser, projektstudier og kliniske studier, f.eks. ved projektstipendiater og kursusstipendiater. 	<p>Der foreligger ikke nogen oversigt eller fælles beslutninger for denne anbefaling. De nævnte initiativer foregår lokalt, og hvor finansiering af sådanne initiativer ligedes er lokalt betinget.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 12

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Integration af forskning og praksis

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at oprette forskerstillinger (defineret med ph.d. - eller doktorgrad) for sygeplejersker med henblik på forskeraktiviteter, rådgivning, styring, ledelse og vejledning af forskere. 	<p>Der ses i dag en tendens til, at landets forskningsenheder arbejder på at etablere forskerstillinger for sygeplejersker.</p> <p>Universitetshospitalernes Center for Sygepleje- og omsorgsforskning (UCSF). Forskningsenheden for Klinisk Sygepleje ved Ålborg Sygehus</p> <p>Enhed for Klinisk Sygeplejeforskning ved Århus Universitetshospital</p> <p>Amtssygehuset i Gentofte</p> <p>Lokal strategi for udvikling - forskning i sygeplejen</p> <p>Rundt om i landet er der etableret mono- og tværfaglige forskningsmiljøer bl.a. på Hillerød Sygehus samt sygehuse i Vejle Amt</p> <p>Dansk Institut for Sundheds- og Sygeplejeforskning (DISS) har haft til formål at udføre forskning, uddannelsesog rådgivningsvirksomhed med et forskningsmæssigt sigte inden for sundhed og sygepleje.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 10 KB

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Integration af forskning og praksis

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> at etablere delestillinger imellem forskning og klinisk praksis. 	<p>Enkelte steder er der etableret delestillinger imellem forskning og klinisk praksis.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 13

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Uddannelsesmæssige muligheder

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> at der på sigt etableres et sammenhængende uddannelsessystem under Universitetsloven mellem alle niveauer af sygeplejerskeuddannelsen, dvs. fra bachelor over kandidatniveau til ph.d.-niveau. 	<p>Sygeplejersker kan få en professionsbachelorgrad fra år 2002 (CVU)</p> <p>Kandidatgrad i sygepleje (AU)</p> <p>Ph.d.-grad i sygepleje (AU)</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 14

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Uddannelsesmæssige muligheder

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> at antallet af studerende sygeplejersker øges ved monofaglige og tværfaglige kandidatuddannelser inden for sundhedsfag. 	<p>Der ses en stigende tendens til, at flere sygeplejersker gennemfører en kandidatuddannelse og at udbudet af kandidatuddannelser også er steget. Således er antallet af studerende på den monofaglige kandidatuddannelse, cand.cur., øget fra 25 til 50 studerende årligt.</p> <p>Der foreligger ikke en samlet statusopgørelse over antallet af studerende ved de tværfaglige kandidatuddannelser inden for sundhedsfag.</p> <p>Der er behov for at etablere studiepladser ved cand.cur. uddannelsen også i Østdanmark.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 15

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Uddannelsesmæssige muligheder

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> at antallet af studerende sygeplejersker øges ved monofaglige og tværfaglige kandidatuddannelser inden for sundhedsfag. 	<p>Antallet af dimitterede sygeplejersker med kandidatuddannelse er jævnt stigende.</p> <p>1992-1999 opnåede 95 sygeplejersker cand.cur. grad 1999/2000 dimitterede 23 sygeplejersker fra DSH/AU 2000/2001 dimitterede 14 sygeplejersker fra DSH/AU 2001/2002 dimitterede 28 sygeplejersker fra AU Status 2002: 165 sygeplejersker har opnået en cand.cur. grad.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

ABJ OH 15

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Uddannelsesmæssige muligheder

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> at antallet af ph.d.-studerende sygeplejersker øges. 	<p>I perioden 1976-1999 var der i alt 20 sygeplejersker med erhvervet ph.d.- eller doktorgrad, samt 31 ph.d.-studerende.</p> <p>I 2002 er der 27 sygeplejersker med erhvervet ph.d.- eller doktorgrad, samt 31 ph.d.-studerende.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 16

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Uddannelsesmæssige muligheder

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> at antallet af ph.d.-studerende sygeplejersker øges. 	<p>Antallet af sygeplejersker, som påbegynder ph.d.-studium er stigende.</p> <p>1999- 6 cand.cur. optaget på ph.d.</p> <p>2000- 5 cand.cur., 1 MPH optaget på ph.d.- udd. - 1 optaget på doktorand udd. i Lund.</p> <p>2001- 7 sygepl. med kand./master udd. optaget på ph.d.- uddannelsen.</p> <p>2002-</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

ABJ OH 16

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Uddannelsesmæssige muligheder

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at øge internationalisering i kandidat- og ph.d.-uddannelse gennem studieophold i udlandet under uddannelsen. 	<p>Det fremgår af ansøgningerne til DSR stipendiefond og ph.d. stipendium, at der er internationalisering i uddannelsen gennem studieophold i udlandet.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 17

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Finansiering af sygeplejeforskning

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at stat, amter og kommuner finansierer dels de relevante uddannelsesstillinger, dels forskerstillinger inden for sygeplejen. 	<p>Det fremgår af DSR's præliminære undersøgelse, at finansiering af ph.d.-studierne sker via samfinansiering, arbejdsgiverfinansiering, stipendier, lokale forskningsmidler, afdelingens driftmidler, ph.d.-stipendier og selvfinansiering.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 18

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Finansiering af sygeplejeforskning

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at stat, amter og kommuner finansierer dels de relevante uddannelsesstillinger, dels forskerstillinger inden for sygeplejen. 	<p>Ph.d. studier i sygeplejen finansieres ved ph.d.-stipendier fra offentlige og private fonde, herunder fakulteternes stipendier.</p> <p>Samfinansiering, arbejdsgiverfinansiering, lokale forskningsmidler og selvfinansiering.</p> <p>Det er ikke muligt at få konkrete oplysninger.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

ABj OH 18

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Finansiering af sygeplejeforskning

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at stat, amter og kommuner øger midler til projekter i sygeplejeforskning. 	<p>Der foreligger ikke en præcis opgørelse over hvor stor andel der er bevilget til sygeplejeforskning fra stat, amter og kommuner. Der er behov for at bevillinger synliggøres i lighed med de midler der bevilges til den lægevidenskabelige forskning.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 21

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Finansiering af sygeplejeforskning

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at støtte til forskning anvendes til samfinansiering af ph.d. stipendier. 	<p>Der ses en øget tendens til at ph.d. stipendier samfinansieres - men der foreligger ikke en samlet status på området p.t.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 22

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Nationalt og internationalt samarbejde

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at sygeplejersker formidler og erfaringsudveksler forskningsresultater nationalt og internationalt. 	<p>Forskningskvalificerede sygeplejersker får ofte deres projekter publiceret som monogrier der publiceres på dansk.</p> <p>Der er begrænset publicering af resultater i internationale forskningstidsskrifter sammenlignet med publicering fra de øvrige nordiske lande (SICS)</p> <p>Ph.d.- studerende præsenterer gerne deres forskning ved internationale konferencer.</p> <p>Nationale projekter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Den gode medicinske afdeling - Nationalt indikatorprojekt <p>Internationale projekter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Susanne Malchau: Deltager i projektet "Det kvindelige klostervæsen i Norden set som en modkultur i det moderne samfund" og har her fokus på katolske hospitaler og katolsk sygepleje. - Elisabeth Hall: Temperament hos spædbørn. - University of Nebraska, Omaha, USA

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 23 A

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002
Nationalt og internationalt samarbejde

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at sygeplejersker formidler og erfaringsudveksler forskningsresultater nationalt og internationalt. 	<p>Årligt nordiske konferencer i Danmark. (NCCS & NASV i samarbejde med DSH og ISV-AU).</p> <p>Temadage/en-dags konferencer, hvor internationalt kendte forskere inviteres som foredragsholdere (DSSF, ÅKH). DSR samarbejder om etablering af gæsteprofessorat ved AU.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
 Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 23 B

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002
Nationalt og internationalt samarbejde

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at sygeplejeforskere initierer og leder mono- og tværfaglige projekter nationalt og internationalt. 	<p>En række sygeplejeforskere har initieret og ledet monofaglige projekter nationalt. Kun i begrænset omfang har sygeplejeforskere initieret og ledet internationale projekter.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
 Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 24

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002
Nationalt og internationalt samarbejde

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at skabe forskningsmiljøer, der tiltrækker udenlandske gæsteforskere og gæsteprofessorer. 	<p>Institut for Sygeplejevidenskab, Aarhus Universitet arbejder med at få etableret et gæsteprofessorat.</p> <p>Der er etableret afholdelse af en række nationale og internationale konferencer.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
 Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 25

Anbefalinger i den nationale delstrategi for sygeplejeforskning år 1999-2002 Integration af forskning og praksis

Strategi	Status
<ul style="list-style-type: none"> ● at oprette forskerstillinger (defineret med ph.d. - eller doktorgrad) for sygeplejersker med henblik på forskeraktiviteter, rådgivning, styring, ledelse og vejledning af forskere. 	<p>Der ses i dag en tendens til, at landets forskningsenheder arbejder på at etablere forskerstillinger for sygeplejersker.</p> <p>Universitetshospitalernes Center for Sygepleje- og omsorgsforskning (UCSF).</p> <p>Forskningsenheden for Klinisk Sygepleje ved Ålborg Sygehus</p> <p>Enhed for Klinisk Sygeplejeforskning ved Århus Universitetshospital</p> <p>Amtssygehuset i Gentofte Lokal strategi for udvikling - forskning i sygeplejen Rundt om i landet er der etableret mono- og tværfaglige forskningsmiljøer bl.a. på Hillerød Sygehus samt sygehusene i Vejle Amt</p> <p>Dansk Institut for Sundheds- og Sygeplejeforskning (DISS) Har haft til formål at udføre forskning, uddannelses- og rådgivningsvirksomhed med et forskningsmæssigt sigte inden for sundhed og sygepleje.</p>

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

OH 26

Følgegruppen vedr. Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning år 1999-2002

Dansk Sygeplejeråds 2. næstformand,
Aase Langvad (formand for arbejdsgruppen)

Chefsygeplejerske, cand.cur. Kirsten Bruun,
Århus Universitetshospital/Århus Kommunehospital
(udpeget af Landsrådet for chefsygeplejersker og sygeplejedirektører)

Lektor M.Phil, ph.d. Agnes Bjørn, Danmarks
Sygeplejerskehøjskole ved Aarhus Universitet (DSH)

Seniorforsker, ph.d. Susanne Malchau,
Danmarks Humanistiske Forskningscenter
(udpeget af Institut for Sygeplejevidenskab)

Rektor, mag. art. Pia Ramhøj H:S-Sygeplejerskeuddannelsen
(udpeget af Rektorforsamlingen for sygeplejerskeuddannelsen)

Seniorforsker, dr. i folkesundhedsvidenskab, Lis Wagner,
Universitetshospitalernes Center for Sygepleje- og
omsorgsforskning (UCSF)

Projektleder, MN, ph.d. Yrsa Andersen,
Statens Institut for Folkesundhed (SIF)

Uddannelseskonsulent, cand.cur. Anne Lichtenberg,
Sundhedsafdelingen, Københavns Amt
(repræsentant for Amtssundhedsplejerskerne)

Lektor, mag. art., ph.d. Tine Rask Eriksen,
Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet,
Institut for filosofi, pædagogik og retorik
(repræsentant for Det Humanistiske Fakultet)

Lektor, mag. art., ph.d. Helle Ploug Hansen,
Syddansk Universitet, Det Sundhedsvidenskabelige
Fakultet, Institut for Idræt og Biomekanik
(repræsentant for den tværfaglige sundhedsvidenskabelige
kandidatuddannelse, cand.scient.san)

Anbefalinger i Den Nationale Delstrategi for Sygeplejeforskning 1999-2002.
Evalueringkonference den 30. oktober 2002

Bilag 3

Sygeplejerskers aktiviteter i forhold til henholdsvis Kandidatuddannelsen i Sygepleje og Den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse

Opgørelse fra Kandidatuddannelsen i Sygepleje, Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet

	1999	2000	2001	2002	2003
Ansøgere – sygeplejersker	114	52	75	100	96
Optagne – sygeplejersker	44	38	52	60	50
Afsluttede – sygeplejersker	11	23	28	32	39

Kilde: Susanne Malchau, lektor, Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet.

Opgørelse fra Den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse, Det Sundheds- videnskabelige Fakultet, Aarhus Universitet

	1999	2000	2001	2002	2003
Ansøgere i alt	21	20	29	23	21
Ansøgere – sygeplejersker	13	10	9	9	11
Optagne i alt	17	14	27	22	18
Optagne – sygeplejersker	10	9	9	9	8
Afsluttede i alt	0	12	10	12	10
Afsluttede – sygeplejersker	0	7	5	7	5

Kilde: Svend Sabroe, lektor, Institut for Epidemiologi og Socialmedicin, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet.

Opgørelse fra Den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse, Det Sundheds- videnskabelige Fakultet, Syddansk Universitet

	1999	2000	2001	2002	2003
Ansøgere i alt	30	44	38	34	38
Ansøgere – sygeplejersker	21	29	22	18	22
Optagne i alt	22	37	29	28	35
Optagne – sygeplejersker	17	19	21	13	20
Afsluttede i alt	-	-	3	23	16
Afsluttede – sygeplejersker	-	-	2	15	10

Kilde: Helle Ploug Hansen, lektor, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Syddansk Universitet.

Bilag 4

Danske sygeplejerskers aktiviteter på ph.d.-uddannelsen samt på ph.d.- og doktorniveau

Opgørelse over danske sygeplejersker på ph.d.-uddannelserne ved universiteter i Danmark og i Norden¹

	1999	2000	2001	2002	2003
Optagne	2	6	8	6	12
Afsluttede	5	4	2	2	6

Kilde: Lis Wagner, lektor, Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, (www.sygeplejevid.au.dk).

¹ Opgørelsen dækker over følgende uddannelsesinstitutioner. Fra Danmark: Aarhus Universitet, Aalborg Universitet, Danmarks Lærerhøjskole, Københavns Universitet, Roskilde Universitetscenter, Syddansk Universitet, Danmarks Pædagogiske Universitet. Fra Sverige: Lunds Universitet, Nordiska Hälsovårdhögskolan, Uppsala Universitet.

Udviklingen i det samlede antal af danske sygeplejersker med afsluttet ph.d.- eller doktorgrad

	1999	2000	2001	2002	2003
Sygeplejersker med afsluttet ph.d- eller doktorgrad	21	25	27	29	35

Kilde: Lis Wagner, lektor, Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, www.sygeplejevid.au.dk

Bilag 5

Finansieringsformer for danske sygeplejerskers ph.d.-uddannelser

Opgørelse over finansieringsformer for danske sygeplejerskers ph.d.-uddannelser ved universiteter i Danmark og i Norden¹

	1999	2000	2001	2002	2003
Optagne i alt	2	6	8	6	12
Optagne med eksternt finansiering (med flere finansieringskilder)	2 (1)	5 (4)	7 (3)	5 (2)	11 (10)
Optagne med hel eller delvis egenfinansiering	0	1	1	1	1

Kilde: Lis Wagner, lektor, Institut for Sygeplejevidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet.

¹ Opgørelsen dækker over følgende uddannelsesinstitutioner. Fra Danmark: Aarhus Universitet, Aalborg Universitet, Danmarks Lærerhøjskole, Københavns Universitet, Roskilde Universitetscenter, Syddansk Universitet, Danmarks Pædagogiske Universitet. Fra Sverige: Lunds Universitet, Nordiska Hälsovårdhögskolan, Uppsala Universitet.